

Informasjon i samsvar med kravene i kapitalkravforskriftens del IX – Pilar 3

Pilar 3 informasjon

Formålet med dette kapitlet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter kapitalkravforskriftens del IX (pilar 3). Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2019 med mindre annet fremgår.

Dokumentet offentliggjøres på Fornebu Sparebanks hjemmeside.

Fondsobligasjon

Banken har et fondsobligasjonslån fra september 2017 på kr 40,0 mill. Lånet er evigvarende med rett til «call» etter 5 år.

Ansvarlig lån

Banken har et ansvarlig lån fra desember 2016 på kr 25 mill. Lånet forfaller i desember 2026.

Utfyllende opplysninger om bankens fondsobligasjon finnes på bankens hjemmesider under: Om Fornebu Sparebank > Ansvarlig kapital

Konsolidering

Banken har ingen datterselskaper eller tilknyttede selskaper per 31.12.

Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål

Fornebu Sparebank har per rapporteringstidspunktet ingen engasjementer hvor ratingen påvirker kapitaldekningen.

Motpartsrisiko knyttet til derivater

Fornebu Sparebank har per rapporteringstidspunktet ingen engasjementer hvor der beregnes kapitalkrav for motpartsrisiko.

Kreditrisiko

Et lån anses som misligholdt når låntaker ikke har betalt avtalt termin innen 90 dager etter forfall.

Et engasjement anses for å være tapsutsatt når det er identifisert objektive bevis på verdifall. Engasjement kan være tapsutsatt selv om det ikke er misligholdt.

Objektive bevis på at et utlån har verdifall inkluderer observerbare data banken har kjennskap til om følgende tapshendelser:

- Vesentlige finansielle problemer hos debitor
- Betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd.
- Innvilget utsettelse av betaling, eller ny kreditt til betaling av termin.
- Det anses som sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandling, annen finansiell restrukturering eller at debitors bo blir tatt under konkursbehandling.

Dersom banken registrerer at en enkeltdebitor har misligholdt et utlån, må banken vurdere hvorvidt betalingsmisligholdet reduserer utlånets fremtidige kontantstrømmer. Dette blir gjort i hvert enkelt tilfelle. Banken har historisk lite mislighold, men banken vurderer tapssannsynlighet ved den minste mistanke om at debitor ikke kan innfri sine forpliktelser mot banken. Blacolån tapsavsettes da i sin helhet. Pantesikrede utlån tapsavsettes med den delen av lånet som går ut over reel verdi av panteobjektet.

Banken benytter EIKA gruppens modell for gruppevis avsetninger. Modellen som benyttes er utviklet på grunnlag av alle kredittaktive kunder i Eikabankene. Modellen er felles for alle Eikabanker og er utviklet i samarbeid med AAA Soliditet.

Modellen som benyttes er en sannsynlighetsbasert (PD – probability of default) risikoklassifiseringsmodell. Modellen benyttes på alle kunder der det er risiko for tap for banken. Det betyr at alle kunder med lån, kreditt eller garanti blir risikoklassifisert, i tillegg til kunder med overtrekk over NOK 1.000, -.

Risikoklassifiseringsmodell er delt i to hovedmodeller – en for personmarked og en for bedriftsmarked. Hovedmodellene er igjen delt i ulike undermodeller. Det gjøres også et modellmessig skille mellom eksisterende og nye kunder.

Risikoklassifiseringsmodellen beregner sannsynlighet for at kunden går i mislighold i løpet av de neste 12 måneder.

Bankene benytter to hovedmodeller for risikoklassifisering – en for personmarked og en for bedriftsmarked. Begge hovedmodellene er delt inn tre delmodeller:

- Ekstern (generisk) modell
- Intern (atferds) modell
- Makromodell

Delmodellene har ytterligere modellsplitt for bedre å finne optimal vektning av variablene i modellene. Modellene er bygd opp slik at kunden vurderes etter en rekke variabler, for hver variabel får kunden poeng. Høyere samlet poeng gir bedre risikoklasse for kunden.

Den interne modellen krever 6 måneder med kundedata før den treer i kraft. Det betyr at en kunde må ha et risikoprodukt i 6 måneder før kunden får en risikoklasse basert på internmodell. Unntaket er kunder som får risikoklasse kun basert på overtrekk. Disse får umiddelbart risikoklasse basert på interne data.

Nøkkeltall kreditrisiko.

Store engasjementer:

Engasjement, i mill.kr.	4.kv 2019	3.kv 2019	2.kv 2019	1.kv 2019	Måltall
Største engasjement BM egen balanse	⚠ 51,9	52,2	67,0	31,1	45,0
Største engasjement PM egen balanse	✓ 35,0	32,1	32,1	32,2	45,0
Største engasjement BM i EBK	✓ 17,2	17,4	17,5	52,8	45,0
Største engasjement PM i EBK	✓ 9,1	9,2	9,3	9,5	45,0
Sum store eng. større enn 10% av ansv.kap.	✓ 51,9	97,5	119,0		249,2

Kredittvekst:

Kredittvekst hittil (årlig)	4.kv 2019	3.kv 2019	2.kv 2019	1.kv 2019
Kredittvekst på egen balanse totalt	✓ 17,5 %	16,9 %	21,4 %	7,5 %
Kredittvekst bedriftsmarkedsavdeling (BM)	✓ 24,8 %	28,3 %	50,3 %	-8,2 %
Kredittvekst personmarkedsavdeling (PM)	✓ 14,8 %	13,0 %	11,5 %	12,8 %

Bedriftskunder og utlån i Eika Boligkreditt:

Segmenter utlån	4.kv 2019	3.kv 2019	2.kv 2019	1.kv 2019	Måltall
Utlån til bedriftskunder (BK)	✓ 25,7 %	25,9 %	26,6 %	22,3 %	30,0 %
Lån overført og formidlet til EBK	✓ 9,6 %	10,4 %	11,1 %	14,3 %	30,0 %
Konsentrasjon Bedriftskunder mill kr.	4.kv 2019	3.kv 2019	2.kv 2019	1.kv 2019	Måltall
Omsetning og drift av fast eiendom (68)	390,4	372,0	382,7	286,6	388,5
Omsetning og drift av fast eiendom i %	✗ 15,1 %	15,0 %	15,7 %	12,8 %	15,0 %
Utvikling av byggeprosjekter (41)	✓ 149,6	143,0	141,0	146,0	
Faglig og finansiell tjenesteyting (73)	✓ 39,8	45,0	44,0		
Andre	✓ 124,5	115,3	125,5	69,4	

Porteføljekvalitet:

Risikogrupper PM	4.kv 2019	3.kv 2019	2.kv 2019	1.kv 2019
Lav risiko (RKL 1-3)	57 %	59 %	60 %	
Middels risiko (RKL 4-7)	25 %	23 %	22 %	
Høy risiko (RKL 8-12)	18 %	17 %	18 %	
Risikogrupper BM	4.kv 2019	3.kv 2019	2.kv 2019	1.kv 2019
Lav risiko (RKL 1-3)	0 %	2 %	0 %	
Middels risiko (RKL 4-7)	52 %	57 %	51 %	
Høy risiko (RKL 8-12)	48 %	39 %	46 %	

Egenkapitalposisjoner

Tabellen under viser egenkapitalposisjoner fordelt etter om de holdes for gevinstformål eller strategisk formål. Tabellen viser også type verdipapir og bokført verdi og virkelig verdi:

i 1.000 kroner	Handelsportefølje gevinstformål	Bankportefølje, likviditetsformål	Anleggspportefølje, langsigtig	Strategisk portefølje. Allianseformål
Aksjer, bokført verdi			1.751	32.680
Aksjer, virkelig verdi			3.214	47.203
Rentebærende fond		301.409		

Dersom det ikke er angitt, er bokført verdi lik virkelig verdi.

Kapitaldekning

Banken benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Dette betyr at det brukes myndighetsbestemte risikovekter ved beregningen. For operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år.

Bankens Årsrapport for 2019 har en relativt omfattende note (Note 12) når det gjelder kapitaldekning.

Hovedpunkter konsolidert ren kjernekapitaldekning per 31.12:

- Myndighetenes krav: 15,6 %, inklusive Pilar 2-kravet
- Bankens mål: 16,6 %
- Bankens kapitaldekning: 18,6 %
- Bankens beregningsgrunnlag: 1 759 millioner.

Uvektet kjernekapitalandel, Leverage Ratio.

Regnes ut fra beregnet kjernekapital med og uten overgangsregler i forhold til uvektede balanseførte- og ikke-balanseførte poster i kapitaldekningsoppgaven.

Den uvektede kjernekapitalandelen har som hensikt å fungere som sikkerhet mot for lavt beregningsgrunnlag i kapitaldekningsberegningene, og sørge for at banken holder et minimum av kapital.

Hovedpunkter konsolidert Leverage Ratio per 31.12:

- Myndighetenes krav: 5,0 %
- Bankens mål: 6,0 %
- Bankens Leverage Ratio: 8,15 %
- Bankens eksponeringsbeløp: 4 547 millioner.

Styring og kontroll av risiko

Risikostyringsfunksjonen er organisert som en integrert del av bankens internkontrollopplegg. Styret samlet fungerer som revisjons- og risikokontrollutvalg, og banken har opprettet en risikokontrollfunksjon og en compliancefunksjon. I tillegg har banken ansvarlige personer innenfor Anti Hvitvask og GDPR (personvern).

Internkontroll

Banken utfører en årlig internkontroll hvor hensikten er å avdekke risikoområder banken er utsatt for, for deretter å innføre regler og kontroller som reduserer denne risikoen slik at den blir akseptabel. Alle ansatte i banken deltar på dette.

ICAAP, beregning av kapitalbehov

Banken foretar hvert år en vurdering om bankens kapital situasjoner tilfredsstillende i forhold til fremtidige tap som kan oppstå. Kapitalsituasjonen vurderes med hensyn til bankens nåværende og fremtidige risikoprofil. Sett i sammenheng med forventet finansiell utvikling, regulatoriske krav og markedets forventning besluttet minimumsmål for ren kjernekapital, kjernekapital og ansvarlig kapital. Bankens minimumskrav til kapitaldekning og overordnede retningslinjer for kapitalbehovsvurderingen er vedtatt av bankens styre. Administrasjonen gjennomfører de relevante vurderinger og beregninger og fremlegger dette for styret.

Fremtidige tap kan deles inn i forventede tap og uventede tap. Forventede tap kan betraktes som en driftskostnad og forutsettes dekket over den løpende driften. Den løpende driften kan også betraktes som et førstelinje-forsvar mot uventede tap. I kapitalbehovsvurdering legges det imidlertid til grunn at uventede tap ikke dekkes gjennom driften, men skal dekkes av kapital.

Kapitalbehovsvurderingen innebærer følgelig at banken beregner hvor mye kapital som trengs for å dekke opp for fremtidige uventede tap.

Disse vurderingene gjøres på ulike måter for ulike risikoer, og er basert på ulike forutsetninger. Det er en implisitt forutsetning at det ikke beregnes kapital som dekker alle tenkelige tapsutfall.

Bankens strategi og tilhørende mål og rammer gitt i policydokumenter for risikoområdene danner grunnlag for bankens interne kapitalbehovsvurderinger, samtidig som de legger føringer for mulige strategier. Med risikotoleranse forstås størrelsen på den risikoen banken er villig til å ta i sin virksomhet for å nå sine mål. Risikotoleransen kommer til uttrykk rammeverket til banken, herunder i begrensninger i vedtekter, policyer, fullmakter, retningslinjer og rutiner.

Bankens risikotoleranse er forsøkt reflektert i kapitalbehovet som beregnes for hver enkelt risiko.

Bankens beregnede kapitalbehov tar utgangspunkt i minstekrav for kapitaldekning iht. kapitalkravforskriften for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko (Pilar 1), ref. kapittelet om kapitaldekning. Med dette minstekravet som basis beregner banken det ytterligere kapitalbehovet som vil kunne oppstå ved uventede tap (Pilar 2 tillegg).

Tabellen under viser bankens internt beregnede pilar 2 tillegg:

Internt beregnet kapitalbehov i mill. kr.	Pilar 1	Pilar 2-tillegg
Total Pilar 1	110,9	
Kredittrisiko	92,5	10,0
Markedsrisiko	7,0	
Operasjonell risiko	11,0	1,5
Eiendomsrisiko/Annet	0,3	0,0
Konsentrasjonsrisiko (Total)		20,7
Individuell/Enkeltforetak		12
Bransje/Sektor		7,7
Annen konsentrasjon		1
Markedsrisiko i bankporteføljen		8,6
Aksjekursrisiko		0,6
Renterisiko		3,2
Spread-risiko		4,9
Valutarisiko		0
Risiko pensjonsforpliktelser		0,0
Andre Pilar 2-tillegg		0
Tillegg risiko 1		0
Tillegg risiko 2		0
Evt. Planleggingsbuffer		0
Total Pilar 2-kapitaltillegg		40,8
Total P 2 kapitalbehov i % av beregningsgrunnlag		2,9 %
Total kapitalbehov		151,7

Pilar 2-tillegget forutsettes dekket av ren kjernekapital, men siden kapitalbehovet beregnet av banken på 2,9 % er lavere enn det allerede fastsatte kravet fra Finanstilsynet som er 3,1 %, så får det ingen innvirkning på bankens kapitalmål.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at lånekunder ikke kan eller vil oppfylle sine betalingsforpliktelser.

Tiltak i banken for å redusere kredittrisikoen:

- Avslag på lånesøknader fra kunder med misligholdsrisiko og/eller betalingsanmerkninger.
- Pant i boligeiendom

- Krav til 20% egenkapital
- Defineret markedsområde, kjenn din kunde

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko er risiko for tap som følge av konsentrasjon av næringsengasjementer. Det beregnes konsentrasjonsrisiko for individuell- og bransjekonsentrasjon

Kapitalbehovet når det gjelder konsentrasjonsrisiko er hovedsakelig en statistisk beregning.

Markedsrisiko i bankporteføljen, handelsporteføljen og anleggporteføljen

Markedsrisiko i er risikoen for tap forårsaket av at endringer i markedsparametrene påvirker verdien av bankens plasseringer i markedet.

En stor del av bankens plasseringer er bankens likviditetsportefølje/bankportefølje. Denne består av rentefond, inkludert OMF-fond (Obligasjoner med fortrinnsrett), pengemarkedsfond (sertifikater) og obligasjonsfond (obligasjoner). Banken opplever verdisvingninger på denne type plasseringer. Porteføljen forvaltes av banken, og følges tett fra dag til dag. Det er en forutsetning at fondene det investeres i skal være likvid, og med en relativt kort rentedurasjon.

Banken har plassert penger i enkeltaksjer og i aksjefond. Hoveddelen av dette er strategiske investeringer i Eika-gruppen og i Eika Boligkreditt. Disse investeringene har en vesentlig høyere markedsverdi enn bokført verdi, et kursfall her vil derfor ikke få så stor tapseffekt.

Markedsvirksomheten styres av egne regler fastsatt av styret, og det er gitt klare fullmakter og volumbegrensninger på området.

Kapitalbehovet er hovedsakelig beregnet ut fra et kurstap på 40 prosent.

Eiendomsrisiko

Eiendomspriserisiko er risiko for uventet verdifall på bankens eiendommer.

Bankens eiendommer består per 31.12 av en leilighet i Spania.

Kapitalbehovet som er beregnet forutsetter et fall i verdi på 30%.

Strategisk risiko og forretningsrisiko

Dette er risiko for uventede tap eller sviktende inntjening knyttet til strategiske valg som vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp. Dette aktualiserer behovet for å se fremover og sikre seg nødvendig kapital i forbindelse med igangsatte og planlagte aktiviteter.

Banken har ingen strategisk risiko.

Likviditetsrisiko, rammer og eksponeringer

Likviditetsrisiko er risiko for at banken ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det vil påføre banken vesentlige ekstraomkostninger.

Risiko knyttet til økte finansieringskostnader vil måtte dekkes over ordinær drift, mens risiko for at banken ikke får ny finansiering/refinansiering ikke kan løses ved økt kapitalisering av banken. Styret finner som følge av dette ikke grunn til at bankens likviditetsrisiko per i dag representerer ytterligere kapitalbehov for banken.

Banken foretar årlig en stresstest av likviditet for å kontrollere at banken er innenfor fastsatte rammer for risikoprofil. Stresstesten viser utviklingen i bankens tilgjengelige likviditet i løpet av flere perioder, opp til 12 måneder. Testen stresser på tre forskjellige forutsetninger:

- en generell krise

- en bankspesifikk krise
- både en generell og en bankspesifikk krise

Stresstesten viste at banken kan klare seg i 12 måneder uten ekstern finansiering. Den viste også at banken kan klare å finansiere en situasjon hvor den største eiendomsmeklerkjeden sier opp sine klientkonti.

Stresstesten inneholder også en likviditetsprognose som er basert på bankens budsjett i en tilnærmet normalsituasjon.

Nøkkeltall likviditet.

Innskuddsdekning:

Mill. kroner	4.kv 2019	3.kv 2019	2.kv 2019	1.kv 2019	Måltall
Innskudd egen balanse	2.984	3.569	3.460	2.650	
Utlån egen balanse	2.590	2.486	2.443	2.248	
Innskuddsdekning I egen balanse	✓ 115 %	144 %	142 %	118 %	80 %
Klientkonti på egen balanse	906	1.737	1.702	958	
Innskuddsdekning inkl. klientkonti *	✓ 88 %	82 %	80 %	84 %	70 %
Utlån formidlet til EBK	276	289	306	376	
Innskuddsdekning II inkl. EBK **	✓ 104 %	129 %	126 %	101 %	65 %

Finansiering og forfall:

Verdipapirgjeld mill.kr.	4.kv 2019	3.kv 2019	2.kv 2019	1.kv 2019	Måltall
Total funding	✓ 485	485	485	485	750
Forfall under 3M	✓ 50	0	0	60	75
Forfall 3M til 6M	✓ 0	100	0	0	75
Forfall 6M til 9M	✓ 65	0	100	100	75
Forfall 9M til 12M	✓ 0	65	0	0	75
Forfall over 12M	370	320	385	325	

Likviditetsindikatorer:

Prosent	4.kv 2019	3.kv 2019	2.kv 2019	1.kv 2019	Måltall
LCR (30 dager)	✓ 247 %	303 %	948 %	600 %	120 %
NSFR (langsigte finansiert)	✓ 168 %	179 %	149 %	140 %	110 %

Store innskudd:

Mill.kr.	4.kv 2019	3.kv 2019	2.kv 2019	1.kv 2019	Måltall
Totale kundeinnskudd	2.984	2.984	3.569	3.460	
Herav innskudd på klientkonti	906	906	1.737	1.702	
Største enkeltinnskudd kunde	✗ 127	76	76	76	104
10 største kundeinnskudd	! 390	285	270	278	416

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risiko for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker, svikt i systemer eller eksterne hendelser.

Banken skal innrette seg slik at store tap unngås. Tiltak knyttet til operasjonell risiko skal være basert på en analyse av kostnad og nytte.

Renterisiko

Renterisiko er risiko for tap på grunn av endringer i det generelle rentenivået. Risikoen oppstår som følge av at de enkelte eiendels- og gjeldspostene har ulike gjenstående rentebindingstid.

Renterisiko i utlån til kunder og andre banker:

Fastrenteutlån utgjør en renterisiko for banken ved at banken ikke kan heve rentesatsen før rentebindingsperioden har utløpt. Ved en renteøkning på ordinære utlån til privatkunder har banken en varslingsfrist på 6 uker, noe som kan medføre en viss risiko.

Innskudd i Norges Bank, DNB og andre norske banker er innskudd som kan disponeres fritt. Rentesatsen på beløp opp til et visst beløp er mer eller mindre knyttet til styringsrenten i Norges Bank. Det er lite eller ingen renterisiko i disse innskuddene.

Renterisiko i rentebærende verdipapirer:

Rentebærende verdipapirer består av sertifikater, obligasjoner og rentebærende fond. Alle bankens plasseringer her er i papirer med flytende rente som hovedsakelig reguleres kvartalsvis.

Renterisiko i innskudd fra kunder:

Fastrenteinnskudd utgjør en renterisiko for banken ved at banken ikke kan senke rentesatsen før rentebindingsperioden har utløpt. Ved en rentesenkning på ordinære innskudd til privatkunder har banken en varslingsfrist på 8 uker, noe som kan medføre en viss risiko.

Renterisiko i verdipapirgjeld og fondsobligasjoner:

Bankens verdipapirgjeld har flytende rente. All verdipapirgjeld har kvartalsvis renteendring, og rentesatsen er knyttet opp mot NIBOR 3M med et påslag.

Renterisiko styres etter vedtatte rammer, og rentesikring vurderes fortløpende.

Gjenopprettingsplan

Banken har en gjenopprettingsplan som beskriver:

- Roller og ansvar for utarbeidelse av planen
- Beredskapsgruppen, som består av 6 personer
- Viktige indikatorer
 - Ren kjernekapitaldekning konsolidert
 - Uvektet kjernekapitaldekning, Leverage Ratio, konsolidert
 - Likviditet, LCR og NSFR
- Overvåkning av stressituasjonen
 - Rapportering internt og eksternt avhengig av situasjonens alvorlighetsgrad
- Strategiske analyser
- Tiltaksmuligheter
 - En detaljert oversikt over hvilke tiltak banken kan benytte seg av ved en stressituasjon på kapital eller likviditet. Samt en oversikt over virkningsgraden.
- Stress-scenarier
 - Fordelt på tre forskjellige kriser, bankspesifikk, generell eller en kombinasjon av disse to.
 - Vurdering av hvordan banken vil komme ut av en stress-situasjon

Antihvitvask

Banken har stort fokus på antihvitvask og risiko for terrorfinansiering. Sentralt i dette arbeidet er opplæring av alle ansatte og styret, samt formalisering i ansvarsområder og oppgaver.

I tillegg til et styrevedtatt AHV policydokument er det utarbeidet «Rutiner og instruksjoner» for de ansatte, «AHV Risikovurdering av Fornebu Sparebank» og «AHV Risikomatrix Fornebu Sparebank».

Banken sjekker daglig på «Mistenkelige transaksjoner» og screener mot sanksjonslister, PEP og lignende hver dag.

Varsling

Varsling er viktig for banken, ikke minst fordi varling gjør at man kan innføre rutiner og kontroller som reduserer og eliminerer at hendelser ikke gjentar seg.

Banken har rutiner for Arbeidsmiljøvarsling, Hendelsesrapportering og kundeklager blant annet.

Skjema for offentliggjøring av opplysninger om ansvarlig kapital

Banken har utstedt en fondsobligasjon pålydende kr 40 mill den 20.09.2017. Obligasjonen er godkjent etter kapitalregelverket som annen godkjent kjernekapital med 100 % også etter overgangsperioden. Obligasjonen er evigvarende, med rett til innløsning fra den 20.09.2022. Ref. note 10-Gjeld.

Videre har banken den 14. desember 2016 utstedt et Ansvarlig lån pålydende kr 25 mill. Lånet er godkjent som ansvarlig kapital med 100 prosent også etter overgangsperioden. Forfallsdato er 14. desember 2026, med rett til innløsning fra den 14. desember 2021.

Vi viser til standardisert skjema for offentliggjøring av opplysninger om ansvarlig kapital på bankens hjemmeside.